

Reykjavik
2011-11-14

Från isländsk-svensk ordbok till isländsk-skandinavisk nätordbok

Några skärvor som kan fogas till en bild av vägen fram till ISLEX tillkomst

Den 16 november 2011 ordnas en ceremoni i Nordens Hus stora sal i Reykjavik för att uppmärksamma att den isländsk-skandinaviska nätordboken blir tillgänglig för intresserade i hela världen. Den 23 november uppmärksammas ordboken också i Göteborgs universitet vid seminariet "Kommunikation och kulturkontakter mellan Island och Sverige". Någon tid senare har de verksamma i projektet enats om att uppmärksamma ordboken vid ett evenemang i Köpenhamn.

I Sveriges ambassads perspektiv nås därmed kulmen i ett projekt som inleddes under ambassadör Per-Olof Forshells gärning för Sverige i Island 1987-1991.

I lexikografernas perspektiv, och säkert också bland många andra som intresserat sig för språkförståelse i den isländsk-svenska relationen, går det att dra linjerna väsentligt längre tillbaka i tiden.

Den hittills använda isländsk-svenska ordboken utkom med sin första upplaga år 1943 och har Sven B. F. Jansson, Jón

Magnússon och Gunnar Lejdström som upphovsmän. Sven B. F. Jansson, gemenligen kallad Run-Janne, är i Sverige mest känd som professor i runologi och riksantikvarie men hade vid första upplagens utgivning redan varit lektor vid Háskóli Íslands 1938-1939. "Run-Janne" författade själv förordet till ordbokens femte upplaga som utgavs 1986.

När den femte upplagan utkom var diskussionen om behovet av en ny isländsk-svensk ordbok igång. Enligt professor Bo Ralph, som torde ha följt denna diskussion längre än någon annan i Sverige, var det inte minst utgivningen av Svensk-isländsk ordbok 1982, med Lundaprofessorn Gösta Holm och den isländska språkvetarekollegan Aðalsteinn Davíðsson som huvudredaktörer, som visade hur otillräcklig den existerande isländsk-svenska ordboken var då det gällde att motsvara kraven från det samtida samhället.

För Bo Ralph aktualiserades saken särskilt när han 1984 tillträdde professuren i nordiska språk vid Göteborgs universitet. Efter sonderingar om möjligheterna till finansiering hos bland annat Riksbankens Jubileumsfond väcktes frågan i Nordisk språksekretariat, ett organ under Nordiska Ministerrådet (NMR). Under 1987 förordade språksekretariatets styrelse att ordböcker mellan de nordiska språken skulle ges prioritet. Och när NMR år 1988 lade fram en ny kulturpolitisk handlingsplan säger sig Bo Ralph ha funnit sina framförda synpunkter väl beaktade. År 1990 fick han NMR:s uppdrag att anordna en nordisk ordbokskonferens som sedan följts av inte mindre än tio ytterligare lexikografiska konferenser. I ett därpå följande av ministerrådet initierat inventeringsarbete placerades isländsk-svenska, isländsk-norska, norsk-svenska samt svensk-norska ordböcker högst på önskelistan. Bo Ralph undersökte nu möjligheterna att få till stånd en ny isländsk-svensk ordbok och fann att sådana sonderingar pågick även vid Sveriges ambassad i Reykjavik.

Ambassadör Per-Olof Forshell torde i första hand ha inspirerats av sin egen bakgrund. Han far hade innehaft en

ledande ställning i ABBA-koncernen och Forshell hade därför inte bara ett starkt intresse för Island när han tillträdde som ambassadör. Han hade också vissa kunskaper i isländska språket och av efterlämnade papper framgår att han tidigt hade kontakter med språkvetare som Aðalsteinn Davíðsson, Sture Allén, Bo Ralph och Guðrún Kvaran för att få en ny isländsk-svensk ordbok till stånd sedan han tillträtt som ambassadör 1987.

År 1988 diskuterade professor Bo Ralph och Orðabók Háskóla Íslands Jón Hilmar Jónsson hur ett samarbete för att åstadkomma en ny isländsk-svensk ordbok skulle utformas. Denna diskussion följdes, med ambassadör Per-Olof Forshell som initiativtagare, av en sammandragning av intressenter i Göteborg med deltagande av bland andra Sture Allén, Baldur Jónsson, Gunnar Hoppe, Gösta Holm, Aðalsteinn Davíðsson, Bo Ralph, Kristinn Jóhannesson, Anna Hannesdóttir och Heimir Pálsson. Forshell tog på sig rollen som ansvarig för finansieringen och skulle så länge hälsan stod honom bi vara starkt pådrivande för att en ny isländsk-svensk ordbok skulle komma till stånd.

Den första noteringen i Sveriges ambassads arkiv när det gäller denna sak består av brev från Forshell 26 mars 1990 till professor Gunnar Hoppe i Knut och Alice Wallenbergs stiftelse och ständige sekreteraren i Svenska Akademien professor Sture Allén¹. Till den telefax som bevarats i arkivet finns en bilaga bestående av en översikt författad av lektor Aðalsteinn Davíðsson. När diskussionen med Knut och Alice Wallenbergs fond om stöd inleddes var den redan då mycket optimistiska kalkylen att ordboken skulle komma till stånd med totalkostnad på 3 miljoner SEK.

När projektet ISLEX (så benämndes det redan 1990) nu kulminerar har enbart Sveriges regering, å sin sida, anslagit sammanlagt 13 465 000 SEK. Därtill kommer anslag från Island, Danmark, Norge, Knut och Alice Wallenbergs fond,

¹ Det framgår av detta brev att kontakter skett redan tidigare men handlingarna i fråga finns inte längre arkiverade vid ambassaden i Reykjavik.

universiteten som engagerats i projektet samt från Svensk-isländska samarbetsfonden. För Sverige är detta projekt det största samarbetsprojektet med Island under lång tid.

Ambassadör Per Olof Forshell var pådrivande kraft i projektets början

För mig tillgängliga handlingar berättar att Per-Olof Forshell var den klart pådrivande kraften för att det som då avsågs bli en isländsk-svensk ordbok skulle komma till stånd. Och det löper en röd tråd från det att Per Olof Forshell engagerade sig och fram till att projektet resulterar i en isländsk-skandinavisk nätordbok tillgängliga för alla.

I en "Summarisk presentation av 'Projekt I-S-LEX' " som sänts med fax den 26 april 1990 presenteras Forshell som verkställande i en styrgrupp som i övrigt består av professorerna Gunnar Hoppe och Sture Allén.

Aktiviteterna är intensiva våren och sommaren 1990. Det beskrivna målet är att ordboken ska överlämnas till "Sveriges konung och Islands president" som Sveriges gåva till Island den 17 juni 1994 i Reykjavik. Kulturministrarna Svavar Gestsson och Bengt Göransson uppvaktas och ger verbalt stöd till projektet. I ett brev till Forshell den 10 juli skriver president Vigdís Finnbogadóttir: *Kæri sendiherra, Í framhaldi af samtali okkar 19. júní s.l. varðandi gerð íslensk-sænskrar orðarbókar vil ég staðfesta, að ég tel mikla þörf á að slík bók verði gefin út hið fyrsta. (Käre ambassadören, I anslutning till vårt samtal den 19 juni om utarbetande av en isländsk-svensk ordbok, vill jag bekräfta att jag anser att det finns ett stort behov av att en sådan ordbok kan ges ut så snart som möjligt.)*

Den 1 juni 1990 meddelade den ständiga sekreteraren i Svenska Akademien att "Akademien har beslutat ställa ett garantibelopp på 50 000 kronor till förfogande för det planerade ordboksprojektet under förutsättning att stöd erhålls också från de andra tilltänkta bidragsgivarna".

Under senare delen av 1990 och fram till juli 1991, då Forshell på grund av den ohälsa som slutligen tog livet av honom lämnade sitt arbete vid ambassaden, var Sveriges ambassad i Reykjavik intensivt sysselsatt med att skaffa fram pengar till projektet. Forshell tillskrev en rad företagsledare och nära samråd skedde framför allt med svenska näringslivets nestor vid denna tid, direktör Curt Nicolin. Den 9 november meddelade Nicolin att han hade preliminärt löfte om 500 000 SEK till projektet.

Vid sidan av arbetet med att stimulera tänkbara finansiärer var Forshell också verksam med förberedelser för att inrätta en ordboksfond, med stadgar, styrelse och naturligtvis erforderligt kapital. Självklart fanns också kontakter med universiteten. Personer som spelar en stor roll också nu när ordboksprojektet slutförs, exempelvis Bo Ralph och Anna Hannesdóttir vid Göteborgs universitet och Guðrun Kvaran vid Islands universitet, kontaktades och var engagerade i Forshells projektarbete praktiskt taget från första stund.

I en promemoria som professor Bo Ralph dagtecknat den 30 september 1998, alltså sju år efter Forshells frånfälle, ger han sitt perspektiv på hur en del av arbetet under Forshells aktiva tid bedrevs:

”Ambassadör Forshell hade arbetat energiskt för saken och bedrivit ett mycket insiktsfullt arbete med tanke på de förutsättningar som förelåg. När han väl kom i kontakt med den akademiskt baserade lexiografiska specialistkompetensen, insåg han också snabbt att hans egen planering rymde en del orealistiska moment. Härigenom ökade snarast hans beslutsamhet att utveckla projektet till ett regelrätt spetsforskningsprojekt, som i första hand skulle avkasta en isländsk-svensk ordbok, men som också skulle kunna få betydligt mera vittgående följder. ---- Planeringsarbetet kom nu att fördelas så, att det vetenskapliga grundarbetet utfördes vid Institutionen för nordiska språk vid Göteborgs universitet i samarbete med Orðabók Háskólan Íslands, medan ambassadören

Forshell själv tog itu med finansieringsfrågan. En operativ ledningsgrupp bestod av Forshell och Ralph, som samrådde minst en gång i veckan över ett par års tid, via telefon, telefax, brevledes och vid personliga sammanträffanden i Sverige och på Island. Vid behov utökades kretsen med särskilt inkallade specialister”, skriver Ralph.

Sedan Forshells ohälsa omöjliggjort hans fortsatta insatser i projektet är det tydligt att Sveriges ambassad då inte såg någon möjlighet att fullfölja projektet enligt Forshells intentioner. Pengarna överfördes i november 1991 till ett konto i Nordens Hus i Reykjavik. Direktören för Nordens Hus Lars Åke Engblom, som varit Forshells förtrogne i denna sak sedan sitt tillträde 1989, kom därefter att förvalta pengarna i samråd med ambassaden fram till dess att svensk-isländska samarbetsfondens inrättats genom en jubileumsgåva från Sverige till Island vid republikens 50-årsjubileum 1994.

Forshells efterträdare som svensk ambassadör, Göte Magnusson, delade inte Forshells ”tänkligen optimistiska bild” av möjligheterna att förverkliga projektet. Här spelar naturligtvis tidsfaktorn en betydande roll. Det krävdes säkerligen stor optimism för att tro på att projektet skulle kunna förverkligas före juni månad 1994 när Forshell tvingades avbryta sitt arbete sommaren 1991. När Magnusson tillträdde i september 1992 var det nog ingen som invände mot att de ursprungliga tankarna behövde överges. Men om Forshells krafter varit obrutna är det min bedömning att projektet mycket väl kunde ha lyckats - även om inte en helt färdig ordbok kunnat föreligga just när republiken Island firade sitt 50-årsjubileum.

Det kan dock vara av intresse att se varför ansträngningarna i ordboksprojektet inte hade framgång under första hälften av 1990-talet enligt Göte Magnussons mening. Så här skriver han som relativt ny ambassadör för Sverige i Island i september 1992:

”Under planeringsarbetets gång uppstod (emellertid) svårigheter. Olika uppfattningar rådde mellan experterna om hur arbetet skulle organiseras och drivas. Finansieringen blev inte heller klar eftersom utfästelser eller halva löften om bidrag var villkorade. Det gällde bl. a. det svenska utbildningsdepartementet som i brev undertecknat av statsrådet Göransson sade att projektet borde bedrivas som all annan bokutgivning och grundas på marknadsmässiga förutsättningar. En analys av en eventuell marknad och en bedömning av hur många böcker som kunde säljas borde först göras. Projektet borde dessutom ledas av en redaktion som utgjorde en garant för att arbetet kom att präglas kvalitet. Planeringsarbetet upphörde i samband med Per-Olof Forshells sjukdom och bortgång 1991.”

Under tiden som pengarna från Knut och Alice Wallenbergs stiftelse förvaltades på ett konto i Nordens hus utverkades tillstånd att använda ränteinkomster på 32 055 SEK till och med sista december 1993 till ”Per-Olof Forshells minnesfond för svenskundervisningen på Island”. Stipendier på vardera 3000 SEK delades ut 1993 och 1994 och de resterande 26 055 SEK överfördes för att förvaltas där till Riksföreningen Sverigekontakt.

Svensk-isländska samarbetsfonden engageras för ordboksarbetet

I augusti 1994 för direktören för Nordens hus Lars Åke Engblom och ambassadör Göte Magnusson i samråd över ”Wallenbergspengarna” till Föreningen Norden i Sverige med angivande av ”Svensk-isländsk samarbetsfond - isländsk-svensk ordbok” som ändamål.

När Sveriges regering i juni 1994 tillkännagav en gåva i form av medel till en Svensk-isländsk samarbetsfond så hade det föregåtts av opinionsbildning och kontaktarbete från Föreningen Nordens sida. En riksdagsmotion från Berit Oscarsson (s), som skulle bli den första ordföranden i fonden på svensk sida, föregick också beslutet.

Under hösten 1994 arbetade en beredningsgrupp med ett betänkande med stadgar och riktlinjer för den kommande fonden. Denna fond kom att få sex ledamöter, tre från Sverige och lika många från Island. Föreningen Norden fick uppdraget att sköta administrationen. I december 1994 bad dåvarande svenska kulturministern, Margot Wallström, att Islands regering skulle utse sina ledamöter i fondens styrelse. I februari 1995 fattades regeringsbeslut om fondens inrättande och i början av maj 1995 hade fonden sitt första möte.

Från början hade Forshell tänkt sig den isländsk-svenska ordboken som en svensk nationalgåva till Island. Resultatet blev att den gåva som istället gavs, grundkapitalet för Svensk-isländska samarbetsfonden, förvaltade "ordboksarvet" efter Forshell och också kom att spela en nyckelroll för att förverkliga beslutet om finansiering av det som nu kallas ISLEX, det vill säga en isländsk-skandinavisk nätordbok, år 2005.

Den tänkta isländsk-svenska ordboken blev en fast punkt i dagordningarna för Svensk-isländska samarbetsfonden från maj 1995 och till dess att Sveriges och Islands statsministrars besked om att regeringarna skulle finansiera arbetet kunde protokollföras. Detta framgår av handlingar arkiverade i Sveriges ambassad men torde kunna belysas än mera utförligt av Svensk-isländska samarbetsfondens kanslis arkiverade handlingar i Stockholm.

Genom skrivelser från Orðabók Háskólans, exempelvis 26 november 1996 i brev undertecknat av Guðrún Kvaran och Jón Hilmar Jonsson, framgår att man på isländsk sida mycket tidigt var inställd på att skapa en "Isländsk base till en isländsk-skandinavisk ordbok". Denna bas skulle utnyttjas, tänkte man sig, bland annat till en isländsk-svensk ordbok. Vid sidan av en sådan ville institutionen även prioritera en isländsk-norsk ordbok.

Även på svensk sida fanns tidigt en inriktning mot ett vidare nordiskt perspektiv. Så här skriver exempelvis Bo Ralph i sin pm 30 september 1998: "Eftersom vid sidan av en isländsk-svensk ordbok även en isländsk-norsk och norsk-svenska/svensk-norska ordböcker utpekats som prioriterade, skulle man kunna göra betydande rationaliseringsvinster om ordböcker med olika kombinationer av isländska, norska och svenska planerades parallellt. I stort sett samma grundmaterial för vart och ett av språken blir under alla omständigheter aktuellt. Härigenom torde det vara möjligt att delvis utnyttja nordiska finansieringskällor."

I samma pm aviserar, vad jag förstår, Bo Ralph för första gång i detta sammanhang en nätordbok:

- Med hänsyn till dagens tekniska situation är det inte ens säkert att man skall föreställa sig en publicering i traditionell bokform. Vad som behövs i många sammanhang är framför allt elektroniskt baserade översättningshjälpmedel, skriver professor Ralph.

Den 25 oktober 1997 meddelade fonden genom ett brev från dess ordförande Sveinn Einarsson att fonden beviljat Orðabók Háskólans ett ekonomiskt stöd om 60 000 SEK "för att vidareutveckla det existerande ord- och uttrycksförrådet fram till det stadium när det kan läggas till grund för en framtida isländsk-svensk ordbok". I ett tackbrev några dagar senare förklarar Orðabók Háskólans Guðrún Kvaran att pengarna ska användas "till förberedningsarbete för isländsk-svensk ordbok med tonvikt på substantiv och adjektiv". I anslutning till detta sker också en brevväxling i vilken prefekten vid Institutionen för svenska språket vid Göteborgs universitet Kerstin Norén meddelar "att det finns ett starkt intresse från vår sida att på bästa sätt bidra till att den sedan länge planerade ordboken kommer till stånd". Det visade sig dock att vare sig svensk-isländska samarbetsfonden eller andra intressenter kunde få till stånd

beslut om finansiering av projektet i sin helhet vid denna tidpunkt.

Under år 2002 beslutade svensk-isländska samarbetsfonden sig för att göra ett nytt försök att få till stånd den länge efterlängtrade nya isländsk-svenska ordboken. Detta skedde i nära samarbete med Islands ambassadör i Sverige Svavar Gestsson och Sveriges ambassadör i Island Bertil Jobeus. Svavar Gestsson, som jag själv hade nöjet att samarbeta med sedan jag år 2000 tillträtt som generalsekreterare i Föreningen Norden i Sverige och därmed också direktör i Svensk-isländska samarbetsfonden, var instrumentell i saken 2001 bland annat genom kontakter med berörda i universiteten i Göteborg och Reykjavik.

Bo Ralph konstaterade i ett brev till samarbetsfonden hösten 2002 att "Orsaken till att projektet aldrig kommit in i någon produktionsfas är uteslutande att alla försök till finansiering stött på patrull hittills." I samarbetsfonden var frustrationen över detta tillstånd nu stigande, inte minst med tanke på det ansvar som det innebar att förvalta ambassadör Forshells "ordboksarv".

När Svensk-isländska samarbetsfonden samlades till möte i Reykjavik den 2 november 2002 presenterade företrädare för Orðabók Háskóla Íslands en plan för ordboksprojektet. I denna angavs att arbetet kunde genomföras och kostnaden beräknades nu till drygt 30 miljoner svenska kronor. När de isländska språkvetarna presenterade denna plan för kollegerna i Göteborg befanns de även av de senare vara "rimliga och realistiska, utifrån de premisser som angivits".

Nu tog också tankarna om att parallellt med den isländsk-svenska ordboken utarbeta också en isländsk-norsk ordbok mera konkret form. Detta skedde efter samråd mellan Jón Hilmar Jónsson, Þorgeir Ólafsson, Islands kulturdepartement, Norges ambassadör och dess kulturattaché Per Landrö. Intresse för att åstadkomma ett

gemensamt isländskt-svenskt-norskt projekt dokumenterades.

Efter en dialog med företrädare för Orðabók Háskólans vid Íslands universitet och institutionen för svenska språket vid Göteborgs universitet beslutades att fonden skulle bidra till att finansiera ett möte mellan företrädare för de båda institutionerna. Mötet ägde rum den 10 och 11 januari 2003 i Göteborg och det bidrog till att planen för ordbokens tillkomst, eller snarare det lexikografiska samarbetets framdrift, konkretiserades.

I en skrivelse som professor Bo Ralph sammanställde på uppdrag av den arbetsgrupp som samlats i Göteborg² framfördes det angelägna i att projektet nu kom till stånd. "Någon form av statliga garantier torde vara helt nödvändiga", skrev Ralph i det brev som sändes till ambassadörerna i berörda länder.

Efter detta Göteborgsmöte fanns en mera gemensam syn på hur arbetet skulle bedrivas, att det snarare var fråga om en lexikografisk databas med nätordbok än en traditionell, tryckt ordbok, att man skulle sträva efter att involvera Norge som en tredje part i samarbetet och det fanns också nu en plan för hur planeringen skulle fullföljas med en mera genomarbetad kalkyl över kostnaderna.

I början av oktober 2003 anhöll Orðabók Háskólan Íslands via Guðrún Kvaran om ett anslag på 600 000 ISK från Sveriges ambassad som ett bidrag till arbetet med den isländsk-svenska ordboken. I detta brev meddelades också att man ville starta ett samarbete med lexiograferna vid universitetet i Bergen vid sidan av det redan etablerade samarbetet med kollegorna vid Göteborgs universitet. Brevet kom att överlämnas till Svensk-isländska samarbetsfonden.

² I gruppen ingick Aðalsteinn Eypórssón, Guðrún Kvaran och Jón Hilmar Jónsson från Íslands universitet och Bo Ralph, Sven-Göran Malmgren, Anna Gunnarsdóttir Grönberg, Anna Helga Hannesdóttir, Kristinn Jóhannesson och Christer Sjögreen Göteborgs universitet. I delar av mötet deltog också Íslands ambassadör Svavar Gestsson och Svensk-isländska samarbetsfondens direktör Anders Ljunggren.

Fonden kom att anslå 60 000 SEK samtidigt som man uttalade sig positivt om att samarbete också inleddes med universitetet i Bergen. Fonden dristade sig samtidigt till att ställa ett motkrav: I ett brev den 2 november 2003 uttalas således: "Vi förutsätter att i den första fasen ingår utarbetandet av en projektbeskrivning med sådant innehåll att det kan vara underlag för ansökningar om finansiering för projektets slutförande." Brevet sändes till Orðabók Háskólan Íslands och för kännedom till ambassadörerna Bertil Jobeus och Svavar Gestsson, till professor Bo Ralph och Islands kulturministerium.

Den 11 november skriver Guðrún Kvaran till Bo Ralph "for å få bekræftet at Institutionen för svenska språket i Göteborg er villig til å innlede samarbeid med Orðabók Háskólan om utarbeidelse av en islandsk-svensk ordbok og at den godkjenner det forberedende arbeid som nå pågår på Orðabók Háskólan".

I januari 2004 presenterar Bo Ralph en "Avsiktsförklaring beträffande ordbokssamarbete". I denna framförs bland annat följande: "Det isländska utgångsmaterialet, som tas fram och bearbetas av en arbetsgrupp i Reykjavik i regi av Orðabók Háskólan, kan senare läggas till grund för såväl den isländsk-norska som isländsk-svenska ordboken. Det isländska grundmaterialet skall omfatta runt 50 000 uppslagsord med grammatiska och semantiska specifikationer samt rikhaltig information om fraseologi. För påföringen av den norska informationen i den isländsk-norska ordboken ansvarar Nordisk institutt vid Universitetet i Bergen. Motsvarande arbete på den isländsk-svenska ordboken utförs av Institutionen för svenska språket vid Göteborgs universitet.

Förutsättningen för projektets genomförande är tillgång till extern finansiering i tillräcklig omfattning för att företaget skall bli meningsfullt. Personal med den nörvändiga kompetensen tillhandahålls för den svenska delen av projektet av Institutionen för svenska språket. Vi behov går de tre instanserna samman om gemensamma

projektansökningar. Det kan också bli aktuellt att söka särskilda medel för respektive delprojekt.”

När besked gavs om att den i september tillträdde isländska statsministern Halldór Ásgrimsson skulle besöka sin svenska kollega, statsminister Göran Persson, i slutet av november samma år vidtog en febril aktivitet för att förse de båda regeringskanslierna med ett underlag för diskussion, och helst beslut, om att finansiera den svensk-isländska ordbokens tillkomst. Detta var initierat av Svensk-isländska samarbetsfonden, ambassadörerna Sverker Gestsson och Bertil Jobeus samt de berörda institutionerna vid Göteborgs och Islands universitet.

Saken kom så att sättas upp på dagordningen för regeringschefernas överläggningar. I beslutsunderlaget ingick bland annat en rapport från den presentation som gjorts av Orðabók Háskólan vid Svensk-isländska samarbetsfondens möte i Reykjavik den 20 november. Göran Persson var medveten om att de svenska deltagarna imponerats av den presentation man fått. Han visste också att Islands kulturministerium i brev till sina kollegor i Stockholm, Oslo och Köpenhamn skulle erbjuda att Island under tre till fem år ställa en arbetskraft till förfogande för projektet. Övriga nordiska länder skulle förhoppningsvis göra på samma sätt.

Av beslutsunderlaget framgick att syftet var att åstadkomma ”ett tekniskt och modernt internetbaserat ordboksprojekt”. Någon kostnadskalkyl lämnades inte men en bedömning att kostnaden skulle vara i storleksordningen 15-20 miljoner svenska kronor för hela projektet redovisades.

På dagordningen var ordboksprojektet satt som fjärde punkter. Halldór Ásgrimsson inledde dock med att ta upp just ordboksfrågan. Göran Perssons svar lär ha varit lika kortfattat som positivt: ”Då gör vi det”. Han välkomnade den isländska regeringens engagemang och föreslog att ansträngningarna skulle ökas för att genomföra detta

projekt och sända en positiv signal till de berörda i Norden. Det var ett viktigt nordiskt projekt. De små språken var hotade. Göran Persson lovade att göra en insats på svensk sida när nu islänningarna gjort sin.

Så blev det! Jag hade själv glädjen att, tillsammans med bland andra professor Bo Ralph och ledamoten i Svensk-isländska samarbetsfondens styrelse Lars Åke Engblom, vara närvarande vid den middag på Sagerska palatset i Stockholm när regeringscheferna berättade om att löfte om finansiering av ordboken nu hade givits.

Det formella beslutet om ekonomiskt stöd till det som nu kunde betecknas som en isländsk-skandinavisk nätordbok togs av Sveriges regering först den åttonde december 2005. Regeringen uppdrog åt Göteborgs universitet att i samarbete med Orðabók Háskólan utarbeta ordboken och anslog 4 800 000 SEK för verksamhetsåret 2005-2006.

Till och med år 2010/11 har svenska regeringar sammanlagt tillfört 13 465 000 SEK via det nordiska anslaget. Det är alltså de nordiska samarbetsministrarna som tagit ställning till redovisningar och ansökningar om pengar från Göteborgs universitet.

Så är läget inför den 16 november 2011 när den isländsk-skandinaviska nätordboken, ISLEX, introduceras vid ett seminarium i Nordens Hus i Reykjavik. Inför denna introduktion har ett oändligt antal beslut tagits och ett grannlaga arbete har utförts framför allt av de inblandade språkvetarna.

Här avslutas detta utkast till ett bidrag till berättelsen om ISLEX tillkomst från mitt snäva svenska perspektiv. Papperen i arkiven på Sveriges ambassad, i regeringskansli, i Svensk-isländska samarbetsfonden och naturligtvis i Göteborgs universitet är många. Jag har bara tagit del av en del av dem.

Många andra kan ge sina bilder, på somliga punkter korrigerar min bild och med visshet skapa en fullständigare bild av hur ISLEX tillkommit. Och förhoppningsvis är det ännu inte möjligt att slutföra historieskrivningen. För många som ska använda ISLEX och säkert utveckla dess potential har historien förhoppningsvis inte ens startat.

Anders Ljunggren